

Львівський інститут
Приватного акціонерного товариства
«Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»
(назва навчального підрозділу)

Кафедра менеджменту, економіки та туризму

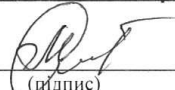
Затверджую:
Заступник директора з навчально-методичної та виховної роботи

Євгенія ПАРФЕНЮК
(ПІБ)
30.08.2024 р.

Схвалено на засіданні кафедри
менеджменту, економіки та туризму
(назва кафедри)

Протокол № 01/24/25 від 30.08.2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)
Марта ОЛІХОВСЬКА
(ПІБ)

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Управління фінансовими ризиками»**

Спеціальності: 073 Менеджмент

Освітнього рівня: другий (магістерський) рівень

Освітньої програми: «Менеджмент»

Спеціалізація: _____

Львів 2024

Розробник силябусу навчальної дисципліни:

Магас Наталія Василівна – кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, економіки та туризму

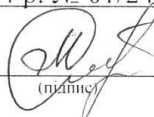
Викладач:

Магас Наталія Василівна – кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, економіки та туризму

Силябус розглянуто і затверджено на засіданні кафедри менеджменту, економіки
та туризму

Протокол від 30.08.2024 р. № 01/24/25

Завідувач кафедри

(підпис)

М. В. Оліховська

Силябус погоджено з гарантом (керівником) освітньої програми

«Менеджмент»
(назва освітньої програми)

30.08.2024 р.

Керівник (гарант) освітньої програми

(підпис)

М. В. Оліховська

Силябус перевірено

30.08.2024 р.

Заступник директора з навчально-
методичної та виховної роботи

(підпис)

Є. І. Парфенюк

**ПрАТ «ВНЗ «Міжрегіональна Академія управління персоналом»
Львівський інститут
Кафедра менеджменту, економіки та туризму**

Назва дисципліни	Управління фінансовими ризиками
Викладач (-і)	Магас Наталія Василівна
Портфоліо викладача (-ів)	http://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/osobovyy-sklad/zastupnyk-zaviduvacha-kafedry-ken-dotsent-mahas-nataliya-vasylivna/
Контактний тел.	0979902417
Е-mail:	natali.mahas@gmail.com
Сторінка дисципліни на сайті	https://li-maup.edu.lviv.ua/kafedry/kafedra-menedzhmentu-ekonomiky-ta-turyzmu/navchalno-metodychne-zabezpechennya-druhyy-mahisterskyy-riven/metodychne-zabezpechennya-navchalnykh-dystryplin-opp-menedzhment-2y-mahisterskyy-riven/sylabusy/vybirkovi-spetsialnosti-073-menedzhment/upravlinnya-finansovyy-ryzkyamy/
Консультації	середа, 2 години, 15.50-17.10, ауд.302

Коротка анотація до дисципліни. Вивчення курсу «Управління фінансовими ризиками» дозволить дізнатися, які фінансові ризики найбільш актуальні, як їх можна оцінити і виміряти і які методи слід використовувати для їх швидкої нейтралізації, також надає можливість ознайомитися з пріоритетними напрямками розвитку ризик-менеджменту в сучасних умовах глобальних криз та небезпек.

Мета вивчення дисципліни полягає у формуванні у студентів системи теоретичних знань і практичних навичок ризик-менеджменту в сфері фінансових взаємовідносин суб'єктів господарської діяльності, а також надання теоретичних знань щодо механізму розробки стратегії управління фінансовими ризиками з метою їх зниження.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- набуття студентами стійких знань з теорії та практики управління фінансовими ризиками;
- прийняття управлінських рішень у сфері ризик-менеджменту;
- оцінювання ризиків;
- розроблення механізмів та стратегій управління фінансовими ризиками.

3. Формат курсу: очний (*offline*)

4. Програмні результати навчання (інтегральні, фахові компетентності):

Табл.1

Інтегральна компетентність	ІК. Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні; ЗК2. Здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності) ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій; ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів) ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
Спеціальні компетентності	СК1. Здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів. СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани. СК3. Здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту. СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації. СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління. СК6. Здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми. СК7. Здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість СК8. Здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом. СК9. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.
Програмні результати навчання	ПРН1. Критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах. ПРН3. Проектувати ефективні системи управління організаціями. ПРН4. Обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї. ПРН6. Мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність.

5. Тривалість курсу. 120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 34 години аудиторної роботи; 86 годин – самостійної роботи, залік – денна форма навчання;

120 годин (4 кредити ЄКТС), з них: 6 годин аудиторної роботи; 114 годин – самостійної роботи, залік – заочна форма навчання.

6. Статус дисципліни: *вибіркова дисципліна циклу професійної підготовки.*

7. Пререквізити: «Управління фінансовими ризиками» базується на вивченні таких дисциплін: «Діагностика та моделювання економічних процесів», «Управління проектами», «Управління якістю», «Менеджмент персоналу», «Управління бізнесом», «Організація проєктного підприємства».

8. Технічне й програмне забезпечення / обладнання: мультимедійний проєктор та комп'ютер для проведення аудиторних занять, доступ магістрів до Інтернету.

9. Політика курсу:

- Передбачає роботу в команді.
- Виконання індивідуальних завдань.
- Виконання завдань у встановлений термін.
- Відпрацювання пропущених занять можливе під час самостійної підготовки та консультацій викладача.

- Дотримання академічної доброчесності (Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача вищої освіти – відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату).

- Презентації та доповіді мають бути авторськими і оригінальними.

- Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

10. Зміст дисципліни: Курс складається з **двох змістових модулів**. Кожен модуль, у свою чергу, складається з лекційної та семінарської/практичної частин:

- **Змістовий модуль 1** «Теоретико-методичні засади управління фінансовими ризиками» (лекційні теми 1-5; семінарські теми 1-3);

- **Змістовий модуль 2** «Види фінансових ризиків, методи їх аналізу та оцінки» (лекційні теми 6-10; семінарські теми 4-7).

11. Форми і методи навчання.

Основними видами навчальних аудиторних занять є **лекції, семінарські заняття, консультації**.

При викладанні *лекційного матеріалу* передбачено поєднання таких форм і методів навчання, як лекція-бесіда, лекція з застосуванням техніки зворотного зв'язку, письмова програмована лекція, лекція-консультація.

Лекція-бесіда – запитання до аудиторії, запрошення до колективного дослідження – швидка «мозкова атака».

Лекція з застосуванням техніки зворотного зв'язку (якщо є технічна можливість) – отримання даних від усієї групи студентів на поставлене запитання;

Письмова програмована лекція – викладач сам складає і пропонує запитання студентам; на підготовлені запитання викладач спочатку просить відповісти їх, а потім проводить аналіз і обговорення неправильних відповідей.

Лекція-консультація – наприклад, перша частина заняття проводиться у вигляді лекції, в якій викладач відповідає на питання студентів, які виникли в ході попередньо-пошукової роботи, доповнюючи і розвиваючи їх на свій розсуд; друга частина проходить у формі відповідей на додаткові запитання студентів, вільного обміну думками і завершується заключним словом лектора.

Семінарські/практичні заняття присвячуються участі у групах за вибором, розгляду конкретних ситуацій, семінар – «круглий стіл», семінар у формі засідання експертної групи, семінар з індивідуальною і груповою роботою з презентацією результатів (у тому числі на конференціях).

Здобувач вищої освіти працює з інформацією вдома, зокрема з використанням мережі Інтернет (див. *рекомендовану літературу*), під час занять виконує усні та письмові завдання, виступає з доповідями і презентаціями, підготовленими як групою так і індивідуально, моделює поведінку у конкретних професійних ситуаціях. Програмою курсу передбачено такі проекти:

- розробка і презентація одного групового завдання-кейса у формі презентації;
- розробка і презентація одного індивідуального завдання-кейса у формі презентації;
- виступ-інформування за темами семінарських занять;
- семінар з індивідуальною та груповою роботою;
- семінар у формі засідання експертної групи.

12. Оцінювання знань здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у ПрАТ «ВНЗ «МАУП» (<https://drive.google.com/file/d/1ENRncPY-dU2qLke7awVKn1OdfG88Hg8D/view>).

Система оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	5	5	5	5
Відвідування семінарських занять	1	3	3	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	4	40
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Виконання ІНДЗ	30	-	-	-	-
Разом	-	-	68	-	79
Максимальна кількість балів:			147		
147:100=1,47. Студент набрав X балів; Розрахунок: X:1,47 = загальна кількість балів.					

13. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Самостійна робота включає дослідження електронних джерел, пошук друкованих публікацій (наукові праці, статті у періодичних виданнях, документи, офіційні звіти, статистичні матеріали, законодавчі та інші нормативно-правові акти за дисципліною).

Критерії оцінювання:

- змістовність – 3 бали
- відповідність темі та вимогам оформлення – 2 бали.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 5 балів.

14. Форми проведення поточного, рубіжного (модульного) контролю та критерії оцінювання.

Поточний контроль відбувається впродовж вивчення дисципліни на семінарських заняттях у формі: семінарів-круглих столів, семінар у формі засідання експертної групи, семінарів дебатів, конференцій та семінарів з індивідуальною роботою. Під час поточного контролю оцінюються такі компоненти:

- повнота відповіді (враховуючи самостійно опрацьований матеріал) – 3 бали;
- аналіз різних точок зору, джерел літератури, підходів до вивчення проблеми (питання), аналіз практичних ситуацій – 5 балів;
- вільне володіння інформацією, відповіді на додаткові запитання – 2 бали.

Максимальна кількість балів – 10 балів.

Рубіжний (модульний) контроль відбувається в кінці вивчення блоків змістових модулів і здійснюється у вигляді виконання індивідуальних завдань-кейсів у формі презентації (5-10 хв. зі слайдами). Під час рубіжного (модульного) контролю оцінюються такі компоненти:

- слайди до презентації – 5 балів
- повнота розкриття теми, велика кількість опрацьованої літератури, аналіз різних підходів та ідей – 10 балів
- якість оформлення бібліографічних даних, відповідність оформлення та змісту методичним рекомендаціям виконання завдання, науковий стиль – 5 балів
- самостійність та креативність висвітлення дослідженої теми – 5 балів

Максимальна кількість балів – 25 балів.

15. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання:

Залік. Залік студенти отримують на останньому семінарському занятті за поточними оцінками.

16. Шкала відповідності оцінок

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
68-74	D	задовільно	
60-67	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Рекомендовані джерела (література):

Основна (базова):

1. Білошкурська Н. В. Підприємницькі ризики : навч. посіб. Умань : Сочінський М. М., 2020. 144 с.
2. Долінський Л. Б. Фінансовий ризик-менеджмент : навч.-метод. посіб. Київ : Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2022. 132 с.
3. Дорогань-Писаренко Л., Дроботя Я., Дорошенко О. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Полтава : ПДАУ. 2023. 153 с.
4. Лактіонова О. А. Управління фінансовими ризиками : навч. посіб. Вінниця : ДонНУ імені Василя Стуса, 2020. 256 с.

Додаткова:

1. Lelyk, L., Olikhovskiy, V., Mahas, N., Olikhovska, M. [An integrated analysis of enterprise economy security. Decision Science Letters](http://growingscience.com/beta/dsl/5398-an-integrated-analysis-of-enterprise-economy-security), 2022, 11 (3), pp. 299-310. <http://growingscience.com/beta/dsl/5398-an-integrated-analysis-of-enterprise-economy-security.html>
2. Андрушків Б., Барановський О, Бланк І. Економічна безпека підприємств: галузеві особливості, фактори впливу, принципи. *Напрями економічного зростання та інноваційного розвитку підприємства*. 2021. С. 50-71.
3. Аранчій В. І., Томілін О. О., Дорогань-Писаренко Л. О. Фінансовий менеджмент : навч. посіб. РВВ ПДАУ, 2021. 300 с.

4. Вергун А. М. Фінансова стабільність: глобальний, європейський та національний контексти : навч. посіб. Київ : КНУТД, 2023. 178 с.

5. Карачина Н. П., Семцов В. М., Мирончук В. М., Бальзан М. В. Економічна безпека підприємства у термінологічному ланцюгу «Розвиток – стійкість – ефективність». *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 10 (21). С. 28-33.

6. Клапків Л. М., Клапків Ю. М., Свірський В. С. Фінансові ризики в діяльності страхових компаній: теоретичні засади, сучасні реалії та прагматизм управління : монографія. Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2020. 171 с.

7. Корецька О. В. Загрози фінансово-економічній безпеці та шляхи їх усунення на підприємствах портової діяльності. *Держава та регіони*. Сер.: Економіка та підприємництво. 2021. № 1 (118). С. 65-68.

8. Ситник Н. С., Гукалюк А. В., Стасишин А. В., Слобода Л. Я. Фінансова безпека держави : навч. посіб. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. 680 с.

9. Шамровський О. Д. Системний аналіз: математичні методи та застосування : навч. посіб. : рек. МОН України. Запорізька держ. інж. акад. Львів : Магнолія 2006, 2021. 275 с.

Електронні ресурси:

1. Національна бібліотека України ім. В. Вернадського НАН України. URL : <http://www.nbuv.gov.ua>

2. Львівська наукова бібліотека ім. Стефаника НАН України. URL : <https://www.lsl.lviv.ua/index.php/uk/golovna2/>

3. Державна служба статистики України/ URL : <http://www.ukrstat.gov.ua>

4. Актуальні проблеми економіки. URL : https://eco-science.net/requirements_ukr/

5. Економіка України. URL : <https://journals.ua/business/ekonomika-ukrainy-ukrainskiy>

6. Ефективна економіка. URL : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee>

7. Проблеми економіки. URL : <https://www.problecon.com/main/>

8. Бізнес-Інформ. URL : <https://www.business-inform.net/main/>

V. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ РИЗИКАМИ»

Разом: 120 год., з них 20 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, самостійна робота – 86 год.

Кількість балів за семестр	147 балів									
Модулі	Змістовий модуль I (68)					Змістовий модуль II (79)				
Назва модуля	Теоретико-методичні засади управління фінансовими ризиками					Види фінансових ризиків, методи їх аналізу та оцінки				
Лекції	1 (1 бал)	2 (1 бал)	3 (1 бал)	4 (1 бал)	5 (1 бал)	6 (1 бал)	7 (1 бал)	8 (1 бал)	9 (1 бал)	10 (1 бал)
Теми лекцій	Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	Особливості ризик-менеджменту страхової організації	Дослідження систематичних та несистематичних ризиків підприємства	Система кількісних оцінок фінансового ризику	Особливості управління фінансовими ризиками операційної діяльності підприємства	Управління інвестиційними ризиками	Ризик неплатоспроможності суб'єктів господарювання	Кредитний ризик в системі фінансових відносин	Відсотковий ризик, методи аналізу та управління	Галузеве управління ризиками
Семінарські і практичні заняття	1 (11 балів)	2 (11 балів)		3 (11 балів)		4 (11 балів)	5 (11 балів)	6 (11 балів)		7 (11 балів)
Теми семінарських занять	Теоретичні основи управління фінансовими ризиками	Дослідження систематичних та несистематичних ризиків підприємства		Система кількісних оцінок фінансового ризику		Управління інвестиційними ризиками	Ризик неплатоспроможності суб'єктів господарювання	Кредитний ризик в системі фінансових відносин		Галузеве управління ризиками
Самостійна робота	1 (5 балів)					2 (5 балів)				
Поточний контроль	модульна контрольна робота №1 (25 балів)					модульна контрольна робота №2 (25 балів)				
Підсумковий контроль	Розрахунковий коефіцієнт: 1,47									